

29 luty, 2024 r.

Uwagi Fundacji Startup Poland do Projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw (Projekt)

Startup Poland reprezentuje środowisko polskich firm technologicznych i startupów, dlatego nasze uwagi do Projektu dotyczą zapisów mogących mieć negatywny wpływ na ekosystem startupowy, a także działalność firm technologicznych w Polsce. Przepisami Projektu, które mogą wywołać taki negatywny skutek są art. 26² ust. 1 i art. 26³ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a także art. 8a ust. 1 i art. 8b ust. 1 ustawy o ochronie baz danych. Przepisy te wprowadzają wyjątek na rzecz eksploracji tekstów i danych (ang. text and data mining, TDM), dzięki któremu można korzystać z utworów chronionych prawem autorskim na potrzeby eksploracji tekstów i danych. Wyjątek dot. TDM wynika z implementowanej przez Projekt Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (Dyrektywa).

Dyrektywa dopuszcza wyłączenia od uprawnienia do eksploracji w dwóch poniższych przypadkach, przy czym żaden z nich nie zabrania tworzenia modeli generatywnej sztucznej inteligencji na podstawie eksploracji:

- kiedy podmioty praw autorskich wyraźnie, w odpowiedni sposób, zastrzegły korzystanie z utworów;
- co do zasady instytucje dziedzictwa kulturowego i organizacje są uprawnione do dokonywania eksploracji każdego chronionego prawem przedmiotu, poza programami komputerowymi. Kiedy ww. podmioty dokonują eksploracji na takich przedmiotach, dla celów badań naukowych, to mogą robić niezależnie od ewentualnego sprzeciwu twórcy, przy czym cel badania naukowego nie ma tu znaczenia, więc mogą to być badania dotyczące AI.

Projekt zatem przewiduje zdecydowanie szerszy zakres ograniczeń niż Dyrektywa, co w konsekwencji oznacza różne zasady prawne w UE i jest sprzeczne z zasadą harmonizacji prawa.

Ponadto, przepisy Projektu są sprzeczne z art. 4 Dyrektywy, którego celem jest umożliwienie i zachęcanie do eksploracji tekstów i danych. Zwracamy również uwagę, iż termin „tworzenie generatywnych modeli sztucznej inteligencji” nie jest zdefiniowany w polskim Projekcie i nie jest terminem znanym w prawie UE. Polski ustawodawca wprowadza zatem nową definicję, która spowoduje zamieszanie i niepewność, zwłaszcza w świetle propozycji przedstawionych w nowym unijnym akcie ws. sztucznej inteligencji.

Wejście Projektu w życie w aktualnym kształcie może oznaczać zahamowanie AI w Polsce i to w momencie, w którym nasz kraj jest o krok od bezprecedensowej możliwości rozwoju gospodarki i rozwiązania ważnych kwestii społecznych za pomocą AI. Polska od niedawna przyspieszyła w rozwoju sztucznej inteligencji i co czwarta firma w naszym kraju korzysta już z systemów AI. Dzięki tej technologii przedsiębiorcy zwiększają przychody i swoją innowacyjność, dlatego jako przedstawiciele innowacyjnych przedsiębiorców technologicznych nie możemy zgodzić się na wykluczenie eksploracji tekstów i danych przy "tworzeniu generatywnych modeli sztucznej inteligencji". Innowacyjne zastosowania AI są

wykorzystywane przez polskie startupy w obszarach tak kluczowych społecznie jak energetyka czy ochrona zdrowia, a przepisy prawne powinny tę działalność wspierać, nie blokować.

W związku z powyższym postulujemy o usunięcie w Projekcie z art. 26² ust. 1 i art. 26³ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych art. 8a ust. 1 i art. 8b ust. 1 ustawy o ochronie baz danych zapisu “z wyłączeniem tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji”.